

УДК 65.011

Іванна Луциків, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Тетяна Кужда, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Tetiana Kuzhda, Candidate of Economic Sciences, Associated Professor

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

Ivanna Lutsyktiv, Candidate of Economic Sciences, Associated Professor

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

STATE AND TRENDS OF UKRAINE'S DIGITAL DEVELOPMENT IN MODERN CONDITIONS

В умовах сьогодення єдиний цифровий ринок став одним із пріоритетних напрямків розвитку ЄС, який дозволив підвищити транскордонну активність, спростити правила транскордонної електронної комерції, посилити захист споживачів під час інтернет-покупок, підвищити ступінь довіри до продажу через кордони, зменшити адміністративний тягар, з яким мають справу організації з різними режимами ПДВ.

Інтеграція в європейський цифровий простір для України в сучасних умовах є важливою та актуальною. Це зумовлено залежністю розвитку української економіки від світових процесів, припливу інвестицій, появи нових робочих місць, розвитку малого та середнього бізнесу, потенційної роботи у глобальних спільних європейських проєктах. Готовність телекомунікаційної сфери України до інтеграції з Єдиним цифровим ринком ЄС закріплена в законодавчих актах цифровізації та цифрового суспільства в Україні. Так, розпорядженням Кабміну України у 2018 р. було схвалено Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр. та затверджено План заходів щодо реалізації Концепції розвитку цифрової економіки й суспільства України на 2018-2020 рр., згідно яких відбулося приведення чинних законів та нових у відповідність до європейського законодавства за трьома основними напрямками: 1) інтероперабельність та електронні сервіси; 2) відриті дані; 3) електронна ідентифікація. В 2021 р. прийнято Закон України “Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні”, метою якого стало створення сприятливих умов для ведення інноваційного бізнесу в Україні, розбудова цифрової інфраструктури, залучення інвестицій.

На сьогодні проблематика цифровізації економіки набуває все більшої актуальності. Процес формування та розвитку цифрового суспільства почався ще до пандемії “Covid 2019”, але ситуація в 2020 р. зумовила прискорення цифрового розвитку. Так, прогнозний обсяг

23-24 листопада 2022 року,
Тернопіль, ТНТУ

світових інвестицій в диджитал технології та послуги до 2023 р. повинен був скласти 2,3 трлн. дол. Коронавірусна пандемія зумовила активізацію зусиль бізнес-структур щодо впровадження цифрових технологій (Раєвнева О. В., Аксьонова І. В., Бровко О. І., 2021). Згідно даних Dell 2020 DT Index, (дослідження поведінки бізнесу в умовах пандемії) 8 із 10 організацій прискорили програми цифрової трансформації, а 79% змінили свою бізнес-модель. В опитуванні взяли участь 4300 керівників бізнесу із середніх організацій та корпоративного сектору з 18 країн. Дані дослідження показали, що пандемія, з одного боку стала катализатором цифрової трансформації в усьому світі, а з іншого – зіштовхнула із серйозними перешкодами трансформації, такими як проблеми конфіденційності та кібербезпеки даних, нестача бюджету та ресурсів.

З початку воєнних дій на території України відбулося посилення міжнародного, зокрема європейського контексту у цифрових трансформаціях. Пріоритетними напрямками в умовах війни стали політика формування єдиного цифрового ринку з ЄС та структури з наближення цифрового сектора України до європейського. Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС створило додатковий поштовх для гармонізування підходів до цифрових перетворень. В умовах війни постало питання не лише вистояти, але й адаптуватися до даних умов та продовжити функціонування всіх сфер суспільного життя. Важливу роль при цьому відіграв цифровий розвиток і трансформація бізнес-процесів, оскільки в умовах війни цифровізація є зручним та безпечним інструментом. Результативними такі процеси стали в судовій і банківських сферах, освіті та охороні здоров'я, в економіці й бізнесі (Раєвнева О. В., Аксьонова І. В., Бровко О. І., 2021).

З метою цифрового розвитку, який сприятиме функціонуванню цифрової держави та відновленню економічного зростання в умовах війни у 2022 р. Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа» до 2027 р. Відновленню економіки України сприятиме приєднання до проєктів цифрових глобальних шлюзів Програми ЄС Connecting Europe Facility на суму близько 6 млрд. євро за чотирма основними напрямками: високопродуктивний комп'ютинг (обсяг фінансування 2,2 млрд. євро, проєкти у сфері економіки, оборонної промисловості та охорони здоров'я); штучний інтелект, дані та хмарні послуги (2,1 млрд. євро); використання цифрових технологій в економіці та суспільстві (1,1 млрд. євро); цифрові навички (580 млн. євро); кібербезпека (Царук М., 2022).

Дані спільного звіту Світового банку, уряду України та Європейської комісії «Україна. Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення» свідчать про розмір шкоди у 6,7 млрд. дол США, спричиненої війною для телекомунікаційного і цифрового сектору, з яких шкода на суму 6 млрд. дол. завдана операторам стаціонарного та мобільного зв'язку, на суму 0,1 млрд. дол. – компаніям поштового зв'язку і 0,04 млрд. дол. – стартапам та сфері інформаційних технологій. Лише на

Донецьку, Харківську, Херсонську та Запорізьку області припадає 67% завданої шкоди операторам телекомунікацій. Короткострокові потреби на відновлення становлять 1,3 млрд. дол. (Кубраков О., 2022).

Військові дії на території України стали каталізаторами зростання ІТ-сектору. Про це свідчать статистичні дані, згідно яких обсяг експорту комп'ютерних послуг за перше півріччя 2022 р. становив 3,74 млрд. дол. США, а це на 23% більше порівняно з аналогічним період 2021 р. Для розвитку ІТ-сектору за перше півріччя 2022 р. українськими стартапами та технологічними компаніями залучено майже 350 млн. дол. США (НІСД, 2022). Потужна українська техекосистема воєнного часу, презентована у листопаді 2022 р. на технологічній конференції Web Summit, показала свою ефективність в умовах війни в Україні.

Пришвидшенню цифрового розвитку та відновленню економічного розвитку в умовах війни в Україні сприяє створення умов привабливості вітчизняної інтернет-інфраструктури, а також залучення європейських проектів до підтримки телеком-компаній; запровадження ініціативи з реєстрації електронних резидентів через мобільні застосунки; отримання виплат з пакету екстреного реагування ЕІВ Української солідарності на відновлення пошкодженої інфраструктури та критично важливих проектів; створення та запуск платформи маркетплейсу Made with Bravery для активізації здійснення розрахунків у криптовалюти в мережах магазинів, АЗС та ряд інших заходів, які зумовлять стійкість цифрового розвитку в післявоєнний період (НІСД, 2022).

Перелік використаної літератури:

1. Огляд заходів щодо цифрової трансформації та відновлення економічного розвитку України в умовах війни. Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД). URL: <https://niss.gov.ua/news/komentarij-ekspertiv/ohlyad-zakhodiv-shchodo-tsyfrovoyi-transformatsiyi-ta-vidnovlennya>
2. Раєвнева О. В., Аксьонова І. В., Бровко О. І. Порівняльний рейтинговий аналіз стану та тенденцій діджиталізації українського суспільства та економіки. *Проблеми економіки*. 2021. № 4. С. 56-66.
3. Царук М. Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа»: що це означає. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/ukraina-doluchilasya-do-programi-tsifrova-evropa-shcho-tse-oznachae>
4. Кубраков О. Україна. Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення URL.: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099545009082226957/p1788430ed0fce0050b9870be5ede7337c6>